

ЦЕНТР ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

МІЖНАРОДНА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
12-13 червня 2015 р.

«ФАКТОРИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІКИ
І ПСИХОЛОГІЇ В ХХІ СТОЛІТТІ»

ХАРКІВ

ФАХОВО-ОРІЄНТОВАНЕ ОСВІТНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ Паржницький О. В.....	53
ЛІНІЙНІ ФУНКЦІОНАЛЬНІ МОДЕЛІ У ДУАЛЬНОМУ ЗМІСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ-ПЕДАГОГІВ КОМП'ЮТЕРНОГО ПРОФІЛЮ Хоменко В. Г.....	56
ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ІНЖЕНЕРА-ПЕДАГОГА ДО САМОПРОСУВАННЯ У ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ Чернєга О. А.....	62
НАПРЯМ 5. ПСИХОЛОГІЯ РОЗВИТКУ В УМОВАХ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА	
РОЛЬ СІМ'Ї У ФОРМУВАННІ ГЕНДЕРНОЇ ІДЕНТИФІКАЦІЇ У ДІТЕЙ Литвинов Н. Є.....	67
НАПРЯМ 6. СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ	
ВПЛИВ ІДЕЙ АМЕРИКАНСЬКОГО ПСИХОТЕРАПЕВТА КАРЛА РОДЖЕРСА НА РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ Дика І. Г.....	72
ОСОБЛИВОСТІ ТА СТРАТЕГІЇ ПОВЕДІНКИ У МІЖСОБИСТІСНОМУ КОНФЛІКТІ Іваніченко Ю. І.....	75
ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РЕСОЦІАЛІЗАЦІЇ ОСІБ, ЯКІ ВІДБУВАЮТЬ ПОКАРАННЯ З ВИПРОБУВАННЯМ Климків Р. І.....	79
ОСНОВНЫЕ ДЕТЕРМИНАНТЫ СТАНОВЛЕНИЯ ИНДИВИДУАЛЬНЫХ СТИЛЕЙ МЕДИАКОММУНИКАЦИИ Подгорная И. С.....	83
НАПРЯМ 7. ПЕДАГОГІЧНА ПСИХОЛОГІЯ	
ОСОБЕННОСТИ СОЦИАЛЬНОЙ РАБОТЫ ЦЕНТРОВ СОЦИАЛЬНЫХ СЛУЖБ ДЛЯ СЕМЬИ, ДЕТЕЙ И МОЛОДЕЖИ ПО ПРОФИЛАКТИКЕ НЕГАТИВНЫХ ЯВЛЕНИЙ В МОЛОДЕЖНОЙ СРЕДЕ Азаркина Е. В.....	87
ОСОБЛИВОСТІ МОТИВАЦІЙНО-ЕМОЦІЙНОГО СТАВЛЕННЯ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ДО НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ Джеджеря О. В.....	90
ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧЕСКОЕ СОПРОВОЖДЕНИЕ СТУДЕНТОВ С ОСОБЕННЫМИ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫМИ ПОТРЕБНОСТЯМИ В ВЫСШЕМ УЧЕБНОМ ЗАВЕДЕНИИ В УСЛОВИЯХ ИНТЕГРАТИВНОГО, ИНКЛЮЗИВНОГО ОБРАЗОВАНИЯ Пелюстка М. И.....	94
ЕМОЦІЙНА ПРОБЛЕМА У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ВОДІЯ Савченко О. С.....	97
ПРОФЕСІЙНІ ДЕФОРМАЦІЇ ПРАКТИЧНИХ ПСИХОЛОГІВ ТА ФОРМИ ЇХ ПРОЯВУ Чемодурова Ю. М.....	99
ПСИХОЛОГІЧНА ГОТОВНІСТЬ ДОШКІЛЬНИКА ДО НАВЧАННЯ У ШКОЛІ Шелудько Я. О.....	104

Литература:

1. Абрамова Г.С. *Практическая психология: учебник для вузов.* – М., Наука, 2010, с.218.
2. Вачков И.С. *Социальная работа.* – М., Генезис, 2013, с. 324

ОСОБЛИВОСТІ МОТИВАЦІЙНО-ЕМОЦІЙНОГО СТАВЛЕННЯ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ДО НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Джеджера О. В.

аспірант

**Рівненський державний гуманітарний університет
м. Рівне, Україна**

У сучасних умовах, коли неухильно підвищуються вимоги до якості підготовки фахівців з вищою освітою, набуває актуальності проблема підвищення ефективності навчальної діяльності студентів вищих навчальних закладів. Серед багатьох чинників, які забезпечують досягнення студентами високих навчальних результатів, важливе місце належить емоційним переживанням і пов'язаною з ними системою мотивації особистості.

Підтвердження зазначеної тези неодноразово були обґрунтовані з позицій діяльнісного піходу (Ю. Гіппенрейтер, О. Леонтьєв, С. Рубінштейн, В. Шадриков, А. Чебикін). Так, зокрема стверджує В.Д.Шадриков, який вважаючи діяльність цілеспрямованою активністю людини як її суб'єкта, вважає переживання найважливішим чинником такої суб'єктності [4, с. 10-11].

На особливому значенні емоцій наполягає Ю. Гіппенрейтер, яка вважає їх однією з двох особливих форм прояву мотивів у свідомості особистості і цілком слушно стверджує: «Емоції виникають лише з приводу таких подій або результатів діяльності, які пов'язані з мотивами. Якщо людину щось хвилює, значить «щось» зачіпає його мотиви. В теорії діяльності емоції визначаються як відображення відношення результату діяльності до її мотиву» [2, с. 118].

У контексті викладених положень увагу привертає як зміст та інтенсивність навчальних мотивів студентів, так і рівень їх задоволення навчальною діяльністю. З метою виявлення особливостей прояву цих явищ було проведено експериментальне дослідження, в якому брали участь 227 студентів I, III та V курсів, які отримували професійну підготовку в Рівненському державному гуманітарному університеті за різними її напря-

мами: «Психологія» (психолого-природничий факультет – ППФ), «Театральне мистецтво», «Хореографія» (художньо-педагогічний факультет – ХПФ), «Економічна кібернетика», «Менеджмент» (факультет документальних комунікацій та менеджменту – ФДКМ).

В експерименті були використані такі методики, як «Діагностика мотиваційних станів» (В. Сопов, модифікація О. Прохорова [5]), «Методика діагностики навчальної мотивації студентів» (А. Реан, В. Якунін, модифікація Н. Бадмасвої [1]) та «Тест-опитувальник задоволення навчальною діяльністю» (Л. Міщенко [4]).

Згідно з результатами діагностики мотиваційних станів було виявлено, що більша частина студентів визначалися низьким, а в окремих випадках – дуже рівнем інтенсивності навчальної мотивації (загалом їх число становило 62,2% від усієї кількості учасників експерименту) (див. табл. 1).

Таблиця 1

Інтенсивність мотивації навчальної діяльності студентів, %

Факультет	Інтенсивність мотивації			
	дуже низька	низька	оптимальний рівень	вище оптимального
ППФ	5,2	65,6	22,9	6,3
ХПФ	0,0	33,9	53,6	12,5
ФДКМ	5,6	54,9	31,0	8,5
Курс	дуже низька	низька	оптимальний рівень	вище оптимального
I	4,0	53,3	28,0	14,7
III	6,2	69,2	21,5	3,1
V	2,4	55,4	34,9	7,2

Відповідно оптимальним рівнем інтенсивності мотивації навчальної діяльності вирізнялися 28,1% опитуваних. Показово, що у 8,3% майбутніх фахівців рівень прояву досліджуваної якості виявився вище середнього. При цьому констатоване явище характеризувало більшою мірою ставлення до навчання студентів I курсу, серед яких було зафіксовано 14,7% осіб з рівнем інтенсивності мотивації вище середнього, та студентів V курсу, з яких 7,2% респондентів належали до останньої категорії.

Водночас варто звернути увагу і на той факт, що найбільш мотивованими були майбутні фахівці мистецьких спеціальностей, серед яких не виявилось жодного студента з дуже низьким рівнем інтенсивності мотивації. Натомість більша половина з них (53,6%) вирізнялися високим її рівнем, а ще достатньо велика частина (12,5%) – досягли сформованості показника, що був вищим від оптимального рівня.

Результати дослідження змісту навчальної мотивації опитаних студентів засвідчили, що всі вони надають перевагу професійним, комунікативним, навчально-пізнавальним мотивам, що, на наш погляд, підтверджує адекватність їхнього професійного вибору.

Таблиця 2

Ранжування результатів діагностики навчальної мотивації студентів

Групи мотивів	Курс				Факультет			
	I	III	V	середнє значення	ППФ	ХПФ	ФДКМ	середнє значення
комунікативні	6	6	7	6,33	6	6	7	6,33
уникнення	2	4	2	2,67	2	2	1	1,67
престижу	5	2	3	3,33	1	4	6	3,67
професійні	7	7	6	6,67	7	7	5	6,33
творчої самореалізації	1	1	1	1,00	5	1	2	2,67
навчально-пізнавальні	4	3	5	4,00	4	5	3	4,00
соціальні	3	5	4	4,00	2	3	4	3,00

Як видно з табл. 2, в якій відображено дані проведеної діагностики, домінуючими для студентів були професійні, комунікативні та навчально-пізнавальні мотиви, найменш вираженими – мотиви уникнення та, що викликає занепокоєння, мотиви творчої самореалізації.

У ході дослідження було також з'ясовано, що студентам ХПФ були переважно притаманні комунікативні, професійні та навчально-пізнавальні мотиви, майбутні менеджери та економісти (напрями підготовки «Менеджмент» та «Економічна кібернетика» ФДКМ) прагнули задовольнити потребу забезпечення престижу та визначалися спрямованістю на успішне спілкування й отримання професійної підготовки, а для майбутніх психологів (напрямок підготовки «Психологія» ППФ) пріоритетними були комунікативні і професійні мотиви, а також мотиви творчої самореалізації.

Покурсовий розподіл досліджуваного показника засвідчив наявність певних тенденцій, що полягали у зростанні впливу на навчальну діяльність студентів старших курсів навчально-пізнавальних та комунікативних мотивів та зниження деяке зниження мотивації уникнення та престижу обраної професії, що зумовлює необхідність підкріплення процесуально мотивації яка супроводжується емоційним ставленням студентів до процесу професійної підготовки (див. табл. 3).

Результати дослідження задоволеності навчальною діяльністю

	Курс				Факультет			
	I	III	V	середнє значення	ППФ	ХПФ	ФДКМ	середнє значення
Уу	2,8	2,7	2,8	2,8	2,8	2,8	2,7	2,8
Ув	2,8	2,3	2,6	2,6	2,5	2,6	2,6	2,6
Уп	2,9	2,6	2,8	2,8	2,6	2,9	2,8	2,8
Уо	2,8	2,7	2,7	2,8	2,8	2,7	2,8	2,8
Ур	2,9	2,6	2,7	2,7	2,8	2,7	2,7	2,7
Уз	2,6	2,6	2,6	2,6	2,6	2,4	2,7	2,6
Ус	2,8	2,6	2,7	2,7	2,7	2,7	2,7	2,7

Викладений висновок отримав підтвердження у ході дослідження задоволення студентів навчальною діяльністю, завдяки якому було виявлено, що, на думку респондентів, їх навчальна діяльність є в основному відповідною нормі але не дає змоги реалізувати притаманні їм здібності. Зокрема було констатовано:

а) найвищий рівень задоволення:

- змістом навчальної діяльності (Уу) – у студентів I та IV курсів;
- обраною професією (Уп) – у студентів I курсу;
- взаємовідносинами з викладачами та керівництвом факультету

(Ур) – у студентів I курсу.

б) найнижчий рівень задоволення:

- виховним процесом (Ув) – у студентів III курсу;
- взаємовідносинами з викладачами та керівництвом факультету

(Ур) – у студентів III курсу;

- взаємовідносинами з одногрупниками (Уо) – у студентів III, V курсів.

Також було зафіксовано однаковий рівень задоволення побутом, бюджетом, дозвіллям, здоров'ям студентів всіх курсів.

Найнижчі показники рівня задоволення навчальною діяльністю виявлено у студентів III курсу.

Таким чином, ймовірно є взаємозумовленість рівня сформованості та інтенсивності навчальної мотивації та задоволення навчальною діяльністю студентів, що спонукає до пошуку шляхів оптимізації емоційних переживань студентів (зокрема задоволення) з приводу їх навчальної діяльності.

Література:

1. Бадмаева Н.Ц. Влияние мотивационного фактора на развитие умственных способностей : монография. / Н.Ц. Бадмаева. – Улан-Удэ : Изд-во ВСГТУ, 2004. – 280 с.

2. Гиппенрейтер Ю. Б. Введение в общую психологию. Курс лекций. – М. : «ЧеРо», при участии издательства «Юрайт», 2002. – 336 с.
3. Прохоров А.О. Методики диагностики и измерения психических состояний личности. – М. : ПЕРСЭ, 2004. – 176 с.
4. Мищенко Л.В. К проблеме диагностики отношения студентов к учебной деятельности // Вестник практической психологии образования. – 2007. – №3 (12). – с. 122–129.
5. Перспективные направления психологической науки : сб. науч. ст. Вып. 2 / под ред. А. К. Болотовой ; Нац. исслед. ун-т «Высшая школа экономики». – М. : Изд. дом Высшей школы экономики, 2012. – 286 с.

**ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГИЧЕСКОЕ
СОПРОВОЖДЕНИЕ СТУДЕНТОВ С ОСОБЕННЫМИ
ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫМИ ПОТРЕБНОСТЯМИ
В ВЫСШЕМ УЧЕБНОМ ЗАВЕДЕНИИ В УСЛОВИЯХ
ИНТЕГРАТИВНОГО, ИНКЛЮЗИВНОГО ОБРАЗОВАНИЯ**

Пелюстка М. И.

соискатель

**Харьковский национальный педагогический университет
имени Г. С. Сковороды
г. Харьков, Украина**

Наличие профессионального образования является одним из важнейших факторов социальной адаптации лиц с ограниченными возможностями здоровья. Однако в Украине проблема доступности высшего образования для молодых людей с особыми образовательными потребностями остается весьма актуальной. В то же время, лица с глубоким нарушением зрения испытывают значительные трудности, которые проявляются как на этапе поступления в высшее учебное заведение, так и на этапе непосредственно обучения в вузе Система психологического сопровождения студентов-инвалидов в высших учебных заведениях должна начинаться в довузовский период. В рамках довузовской подготовки психологическое сопровождение может включать в себя профориентацию абитуриентов в зависимости от нозологии, способностей, склонностей, интересов.

С начала девяностых годов, как отмечает И. Н. Зарубина, повысилась активность инвалидов в получении высшего профессионального образования. Это справедливо для инвалидов [1]. Г. В. Никулина утверждает, что из многочисленных трудностей, встречающихся у инвали-